आज मिति २०८१ साल श्रावण ३० गते बुधबार दिउँसो ८:०० बजे श्री एकशाना कपालीको निवेदन उपर छलफल गरी सिफारिस सहितको प्रतिवेदन पेश गर्न गठीत "सिफारिस समिति" को बैठक समितिका संयोजक तथा भाषा आयोगका मा०सदस्य सुरेश मानन्धरको अध्यक्षतामा आयोगको सभाहल संखमूलमा निम्नानुसारको उपस्थितिमा बसी सोहि विषय उपर छलफल एवं निर्णय गरियो।

उपस्थिति

संयोजक श्री सुरेश मानन्धर - मा०सदस्य, भाषा आयोग

सदस्य प्रा०डा०ओमकारेश्वर श्रेष्ठ - सल्लाहकार, भाषा आयोग

सदस्य-सचिव श्री नारायण गैरीजा - उपसचिव, भाषा आयोग

आमन्त्रित

छलफल एवं निर्णयहरु

१. निवेदक श्री एकशाना कपालीको निवेदन उपर थप छलफल गरियो। निवेदकको मागदाबी बमोजिम नेपाल भाषाका फल्चा, सत:, मन्दः र चपा: शब्दहरुको थप अध्ययन गरियो। सोहि क्रममा नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठानबाट समेत मान्यता प्राप्त ULrike Kolver र Iswaranand Shresthacary द्वारा लिखित "A Dictionary of Contempery Newar" Newar – English, 1994 VGH Wissenschaftverlag. Bonn को अनुसार उक्त शब्दहरुको परिभाषा/अर्थ निम्नानुसार रहेको पाइ

मन्दप: mandap. n. (-gū) 1. open hall, temporary hall, tent 2. dwelling place, shelter of an ascetic.

सत: satah. n. (-tala-, gū) - Kind of religious building open towards the street, more than one story high for feasts, religious meetings, shelters for travellers (cf. phalcā); °छेँ v chem. n (-khā) id.

चपा: capāh. n (-pāta-, -gū) 1. small cottage, hermitage on a hillside. 2. Kind of guthi building, night shelter for the image of a deity during a procession.

फल्चा phalcā (var phale) n. (-gū) 1. wayside shelter, one-storyed building open towards the street for religious or social functions, for travellers, rest-house (cf. satah) 2. seat in a window alcore.

— A Dictionary of Contempory Newar. Newar — English.
by Ulrike Kölver,
Iswaranand Shresthacarya
1994
VGH Wissenschaftsverlag·Bonn

समितिका ना० सदस्य एवं विज्ञ सल्लाहकारका अनुसार उक्त शब्दहरूको आधिकारिक एवं पूर्ण अर्थ/परिभाषा यही भएको ठहर गरियो।

२. निवेदकको मागदाबी अनुसार नेपा: (नेपाल) उपत्यकालाई पछिल्लो समयमा "काठमाडौं उपत्यका" भनि सम्बोधन गर्ने अभ्यास स्थापित हुँदा यहाँको ऐतिहासिक महत्वको नाम लोपप्राय: हुँदै गएकोले "काठमाडौं उपत्यका" को सट्टा "नेपा: (नेपाल) उपत्यका भनिनु पर्ने विषयमा समेत गहन अध्ययन र छलफल गरियो। सो विषयमा "काठमाडौं उपत्यका" भनि गरिएको सम्बोधनले उपत्यका भित्रका अन्य शहर भक्तपुर र ललितपुरप्रति अन्याय भएको निष्कर्ष निकालियो। साथै यसले उपत्यकाको धार्मिक, सांस्कृतिक, परंपरागत एवं पुरातात्विक मर्म र महत्वलाई समेत समेट्न नसकेको ठहर गरियो। हालसम्म पनि उपत्यका बाहिरका पुराना पुस्ताका मानिसहरु नेपाल भनेर उपत्यकालाई सम्बोधन गर्ने गरेको पाइन्छ। त्यस्तै विद्वान भाषाविद डा० कमल प्रकाश मल्लले आफ्नो पुस्तक "From literature to culture" मा "Nepal valley" भनि उल्लेख गरेको पाइन्छ। यसैले काठमाडौं उपत्यकालाई नेपालभाषामा -"नेपा: उपत्यका" वा नेपा: खाल्डो" (नेपाल उपत्यका/नेपाल खाल्डो) भनी सम्बोधन गर्दा र नेपाल भाषामा नेपा: गा: भनि सम्बोधन गर्दा उपयुक्त हुने ठहर गरियो।

३. निवेदकको मागदावी बमोजिम ऐतिहासिक तथा सांस्कृतिक महत्वका विषयवस्तुमा हुने कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्था हरूमा द्विभाषिक प्रणाली पद्धती अवलम्बन गर्नका लागि नेपाल सरकारलाई सिफारिसको माग गरिएको छ। उक्त विषयमा समितिमा छलफल हुँदा नेपालको संविधानको धारा ५१ "राज्यका नीतिहरू" को (ग) (6) मा "बहुभाषिक नीति अवलम्बन गर्ने" राज्यको नीति रहेको विषय समेत स्मरण गराउन उपयुक्त हुने निर्णय गरियो।

४. समितिलाई तोकिएको कार्यादेशमा सिफारिस सहितको प्रतिवेदन माग ~~गरिएकोमा~~ गरिएको हुँदा तपसिल बमोजिमको विषयमा सिफारिस हुन उपयुक्त हुने निर्णय गरियो।

(क) कुनै एक भाषा शब्दहरू अर्को भाषामा प्रयोग गर्दा संभव भएसम्म मातृभाषा कै शब्दहरू जस्ताको तस्तै प्रयोग गर्ने। यदि रूपान्तरण नगरि नहुने परिस्थिति भएमा सो शब्द वा भाषाको धार्मिक, सांस्कृतिक, परंपरागत तथा पुरातात्विक मर्म, भावना र महत्वलाई समेत ध्यानमा राखेर मात्र शब्द वा भाषाको रूपान्तरण गर्ने।

(ख) हाल बोलिचालीमा बढ्दै गएको "काठमाडौं उपत्यका" ~~[illegible]~~ लाई यसको सामाजिक, सांस्कृतिक, धार्मिक एवं ऐतिहासिक महत्वलाई समेत ध्यानमा राखी नेपाली भाषा "नेपाल उपत्यका" वा नेपाल खाल्डो" र नेपाल भाषामा "नेपा: गा:" भनि सम्बोधन वा नामाकरण गरिनु पर्ने

(ग) नेपालको संविधान धारा ५१ (ग)(6) को व्यवस्था बमोजिम बहुभाषिक पद्धती अवलम्बन गरिनु पर्ने।

[signature]